

Jämlik metod och jämlikt motstånd - Karen Barad & Bruno Latour

[Karen Barad](#) bryter med uppdelningen mikro och makro. Hon bryter sig också ut ur föreställningar om att vi skulle vara instängda i stora system som kapitalism eller patriarkat.

Karen Barad visar hur politisk förändring är möjligt utan att peka ut nationalstater och regeringar som aktörer i denna förändring. Många händelser styrs vare sig av regeringar eller stora företag. Det är alltså inte givet att nationalstater och företag alltid är mäktigare än motståndsgupper och folkrörelser. I texten lyfter jag fram likheter mellan Karen Barads queermaterialism och Bruno Latours föreställning om hur aktörer samagerar i svärmar.

Symmetrisk metod

Symmetrisk metod är när forskning, politisk teori, motståndsteori eller journalistik begriper olika aktörer utifrån jämlika teorier. Man använder exempelvis samma begrepp, samma förklaringsmodeller eller samma teorier för att förstå motståndsgupper, stater, familjer, grupper och organisationer. Det går därmed att mer exakt ringa in skillnader. Symmetrisk metod har utvecklats och finslipats främst inom kvantfysik och systemteori men senare även i aktör-nätverk teori och i realistiska filosofier.

Ifall en motståndsgrupp med ett halvt dussin personer, med tillgång till ett par bilar och några datorer, kämpar mot vissa specifika handlingar som utförs av en organisation som kallar sig USA (vilken både är lokaliserad till Washington och samtidigt verkar på mängder av platser runtom vår jord); är det inte nödvändigt så att USA kan dominera och undertrycka motståndsgruppen. Motståndsgruppen kan på många platser krossa eller tränga undan USAs möjlighet att dominera.

Jämlik metod kan upptäcka hur den ena eller andra organisationen dominerar i olika situationer genom att undersöka vilka allianser och handlingar som i olika

situationer och på lokaliserade platser samagerar med varandra.

Jag gör en avstickare till Bruno Latour innan jag återkommer till Karen Barads jämlika queermaterialism.

Jämlika aktörer

Bruno Latour definierar aktör som det som skapar skillnad. "In my vocabulary, an actor that makes no difference is not an actor at all." [1]

En aktör är aldrig den som bara överför eller förmedlar en skillnad. En aktör kan därmed inte vara helt kontrollerad av ett system, inte heller av en härskare eller av dominerande grupper. En aktör måste bidra med något själv för att bli aktör.

En aktör kan inte heller helt orsaksförklaras. Ifall man helt orsaksförklarar en aktör avsetter man aktören som aktör. Förklaringen blir aktören: "which means they are not actors at all: they simply carry the force that comes through them." [2]

Aktörer är aldrig ensamma aktörer. De agerar med miljontals andra aktörer, exempelvis bakterier, nervtrådar, torg, mötesrum, parlament, stolar, bord, organisationer: "action is always dislocated, articulated, delegated, translated." [3]

Ett subjekt eller en aktör är alltid samagerande, en medaktör bland andra medaktörer.

Bortom mikro och makro

Bruno Latour bryter med föreställningen att makro är större än mikro. Det vi kallar makro är ofta färre, eller enklare eller mindre komplext än det vi kallar mikro.

Jag (eller vi) som sitter och skriver den här texten består av fler varelser än alla människor på jorden. Som ni andra har jag (jaja ursäkta "vi" menar jag) ett eller två kilo bakterier i kroppen. Jag är många, många fler än man kan föreställa sig.

"Macro no longer describes a *wider* or a *larger* site in which the micro would be

embedded like some Russian Matryoshka doll, but another equally local, equally micro place, which is *connected* to many others through some medium transporting specific types of traces. No place can be said to be bigger than any other place, but some can be said to benefit from far safer connections with many more places than others.”[4]

Storleken avgör inte

Även Karen Barad bryter med uppdelningen stort och litet, stora organisationer och små grupper, väldiga system och små handlingar.

Världen består inte av olika nivåer, olika skalor: “the different scales of individual bodies, homes, communities, regions, nations, and the global are not seen as geometrically nested in accordance with some physical notion of size but rather are understood as being intra-actively produced through one another”[5].

Med Barad blir det inte heller självklart att globalt och lokalt är olika företeelser. Eller att geografisk närhet egentligen är närmare än stora avstånd.

“The relationship between the local, the regional, the national, and the global is not a geometrical nesting. Local, regional, national, and global are topological matters, intra-actively produced through one another”[6].

Under en specifik motståndskamp kanske organisationen USA kan bygga upp resonanser och samagerande tillsammans med Säpo, med metodologiskt nationalistiska föreställningar bland aktivister och protestgrupper, med överflöd av information på Facebook, samt med en kyrkas rädsla för att förlora statsbidrag. Resonans innebär att alla dessa ger varandra kraft.

En motståndsgrupp kanske bygger upp samagerande med en domstol, med ett par andra motståndsgupper, med en feministisk clowngrupp, med en folkhögskola, med ett torg och kanske även med vädret. I en viss situation kan motståndsgruppen med alla sina allianser soppa mattan med USA.

För att undersöka möjligheten till motstånd och hur makt blir makt behövs jämlika metoder. Jämlika metoder krävs också för att undersöka hur ojämlikhet blir ojämlikhet. Teorier som förutsätter över- och underordning osynliggör hur över- och underordning ständigt måste återskapas, varje dag, varje timme.

Jämlika metoder kan upptäcka möjligheter till motstånd, revolutioner och direkt performativt förverkligande, sådant som teorier som förutsätter stora maktsystem och ojämlikhet riskerar att dölja.

Per Herngren

2012-09-24, version 0.1.2

Referens

Karen Barad, *Meeting the Universe Halfway Quantum physics and the entanglement of matter and meaning*, London: Duke University Press, 2007.

Bruno Latour, *Reassembling the Social An introduction to Actor-Network-Theory*, Oxford University Press, 2005.

Per Herngrens [texter om Karen Barad](#).

Per Herngren, "[Hur materialism förändligar och idealiserar - Karen Barad I](#)", 2012.

Per Herngren, "[Bortom marknaden och samhället: trassel istället för sfärer - Karen Barad II](#)", 2012.

Per Herngren, "[Jämlik metod och jämlikt motstånd - Karen Barad III](#)", 2012.

Per Herngren, "[Politik är queer - Karen Barad - demokrati VIII](#)", 2012.

Fotnoter

[1] Bruno Latour, *Reassembling the Social An introduction to Actor-Network-Theory*, Oxford University Press, 2005, p 153.

[2] Bruno Latour, *Reassembling the Social An introduction to Actor-Network-Theory*, Oxford University Press, 2005, p 153.

[3] Bruno Latour, *Reassembling the Social An introduction to Actor-Network-Theory*, Oxford University Press, 2005, p 166.

[4] Bruno Latour, *Reassembling the Social An introduction to Actor-Network-Theory*, Oxford University Press, 2005, p 176.

[5] Karen Barad, *Meeting the Universe Halfway Quantum physics and the entanglement of matter and meaning*, London: Duke University Press, 2007, p 245.

[6] Karen Barad, *Meeting the Universe Halfway Quantum physics and the entanglement of matter and meaning*, London: Duke University Press, 2007, p 246.